

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XXXVII. Vtrum voluntas humana Christi fuerit semper quoad omnia
conformis diuinæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

luntas autem quatenus intrinſecè informata per cognitionem præcepti incompoſibilem ex ſua natura cum una parte contradictionis, & ſimiliter connexionem cum altera parte, non eſt eadem hypotheſis, atque eſt eadem voluntas, quatenus diſiuncta, vel non coniuncta cum eadem cognitione; ſiquidem voluntas non ſola, & ſecundum ſe, ſed ut ſubeſt comprinci- piis ipſi intrinſecè inhærentibus ſimul cum extrinſecis in impedibilibus per ipſam, habet rationem puta hypotheſis adæquate ſumptæ. Deinde actus obedientiæ, & inobedienciæ; qui ſunt proximè poſſibiles ſub cognitione præcepti, diſſident ſpecie à quibuſvis aliis actibus proximè poſſibilibus ſub qualibet alia cognitione ſeorſim ſumptæ.

Art. 1. Ad 3. Ex illo teſtimonio Ioannis ſolum habetur Chriſtum potuiſſe vitare mortem. Quod verò id fieri poſſet determinatè per petitionem, & con- ceſſionem diſpenſationis, inde nequaquam habetur, ſed dicitur gratis. Certè poteſtas petendi, & obtinendæ legioniſ non eſt poteſtas petendi, & obtinendi diſpenſationem; ſiquidem legiones, neque ſunt diſpenſatio, nec diſpenſationem inducere poſſunt.

Art. 2. Deinde iuxta eos auctores; cum petita, & negata diſpenſatione, tùm ablata poteſtate illam petendi, voluntas Chriſti maneret phyſicè neceſſitata ad acceptandam mortem. Ergò quod dicitur præceptum, eſt neceſſitas phyſica voluntatis; & quod dicitur diſpenſatio eſt ablatio neceſſitatis: Hæc autem dicuntur per abuſum vocum: quia præceptum ſignificat voluntatem non phyſicè neceſſitandi, ſed moraliter obligandi; cum ſit de ratione præcepti, ut per ſe ipſum formaliter non inducat neceſſitatem, ſed ſit potiùs illi eſſentiale comotare libertatem immediatam ex parte voluntatis, cui imponitur, ad obediendum, & non obediendum; quod liquet ex communi apud omnes præcepti notionem; & maximè ex Auguſtino probante frequenter, præſertim in de gratia, & libero arbitrio, libertatem noſtræ voluntatis ex præceptis ipſi impoſitis. Diſpenſatio ſimiliter ex communi loquendi uſu dicitur ſuſpenſio obligationis ad id, quod etiam ſine ea diſpenſatione omitti abſolutè poterat.

Art. 3. Rurſus ſi, ut à nonnullis ex illis auctoribus dicitur, nec de potentia abſoluta poſſet Deus negare diſpenſationem à Chriſto petitam, ſequitur non tam ſubeſſe Chriſtum voluntati præcipientis Dei, quàm Deum voluntati Chriſti nolentis perſeuerantiam præcepti; diciturque diſpenſatio neceſſitas ceſſandi, ſeu ceſſatio neceſſaria à priori voluntate; atque deferretur ratio domini diuini, in quo fundant poſſibilitatem præcepti obligantis in conſcientia; cum ad dominium non minùs ſpectet poſſibilitas negandi diſpenſationem. Hæc autem omnia ſunt abſurda.

Art. 4. Demum utcumque exponatur facultas hæc petendi diſpenſationem nunquam ſaluabitur in Chriſto libertas immediata, & abſoluta ad acceptandam, & reſuſcitantem mortem, ſed tantùm mediata, & conditionata. Vnde totum Chriſti meritum formaliter reuocabitur non ad actum obedientiæ, ſed ad actum nolendi petere diſpenſationem præcepti, quod eſt contra Apoſtolum conſtituentem meritum Chriſti in actu obedientiæ circa mortem, iuxta illud: *factus obediens uſque ad mortem. Propter quod, &c.* Pro qua re ſunt alia etiam teſtimonia.

Art. 1. Ad 4. Certum eſt præceptum circa mortem obligans in conſcientia fore compoſibile cum indifferentia circa alia, quæ non caderent ſub præceptum. Sed id nihil facit ad quaſtionem; & quod eſt maioris, abſolutèque ſummi momenti, nihil id ipſum facit ad ſaluandam veritatem ſcripturarum manifeſtè tribuentium Chriſto indifferentiam, & meritum non ſolum circa aliquid præter mortem dùm moritur, ſed

circa ipſam etiam mortem, & paſſionem ſecundum ſe, & quoad ſubſtantiam ut clarè apparet de indifferentia ex quaſtione præcedenti, & apparebit de merito ex quaſt. 38. Deinde omnes illæ opinionēs, nec non quæ in 3. argumento continentur, falſa ſuppoſitione laborant, quatenus cenſent Chriſtum circa aliqua habuiſſe circa alia non habuiſſe præceptum; cum ſecundum veritatem habuerit præceptum eiſdem omnino rationis circa omnia, & ſingula, quæ fecit viſque ad minimas quaſque circumſtantias eorum, quatenus, ſeu volitas, ſeu omiſſas ut docent cum magno, & ſolido fundamento in Euangelio Maldonatus, & Tole- tus Ioan. 12. 49. Aluarez in præſenti diſp. 46. num. 12, & lib. 12. de auxiliis diſput. 22. num. 18. alique.

Art. 2. Quare præceptum obligans ſub culpa, licet nullo alio ex capite abſolutè, & vniuerſaliter repugna- ret Chriſto, uti quaſt. 32. dictum eſt repugnare; nul- lum tamen tale præceptum de facto exiſtens eſſet ad- mittendum in ipſo reſpectu mortis: Tùm ut maneret illaſa libertas indifferentiæ ad mortem, qualis clarè adſtruitur in Euangelio; Tùm ut præceptum eiſdem rationis poneretur in Chriſto reſpectu omnium, quæ geſſit in corpore mortali, & quoad omnes eorum circumſtantias, quod itidem valdè conſonat Euangelio.

QVÆSTIO XXXVII.

Virum voluntas humana Chriſti fuerit ſemper quoad omnia conformis diuina?

Videtur non fuiſſe. 1. ex illo Matth. 26. 39. *Vern- tamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu.* Circa quæ dicit Auguſtinus lib. 3. contra Maximinum cap. 19. medio: *In hoc quod Chriſtus ait; Non quod ego vo- lo, ſed quod tu: aliud ſe oſtendis voluiſſe, quam Pater: quod niſi humano corde non poſſet; cum infirmitatem no- ſtram in ſuum, non diuinum, ſed humanum transfigura- ret affectum.*

2. Chriſtus orauit pro Iudæis ſe crucifigentibus, & pro vniuerſis etiam reprobis paſſus eſt, eorumque pro- inde ſalutem intendit, id eſt, voluit, ut eam illi confe- querentur. Et tamen eandem illis negauit Deus, ac proin- de noluit, ut eam conſequerentur. Ergò idem iſdè voli- tum eſt per voluntatē humanā, & nolitum per diuinā.

3. Quod eſt indifferens ad vtrumlibet, & ſæpiſſimè oc- currit, non ſemper vniſormiter contingit; cum vniſor- mitas vniuerſalis, ac inuariabilis ſit ſignum naturalis ne- ceſſitatis in agendo. Humana autem hæc Chriſti volun- tas erat indifferens ad opera conſilij, ut dictum eſt; ac proinde erat indifferens ad vtrumlibet, quod dare- tur, vel non daretur conformitas humanæ Chriſti volun- tatis cum diuina in operibus conſilij; atque hæc penè infinities Chriſto occurrerunt. Ergò non ſemper, & quoad omnia fuit conformis humana Chriſti voluntas cum diuina quatenus conſulente.

Sed in contrarium eſt. 1. Quia Chriſtus ut homo fuit beatus, nec potuit non eſſe beatus. Potuiſſet autem nō eſſe beatus, ſi potuiſſet quoad aliquid diſcrepare à vo- luntate diuina. Quia id habere non potuiſſet, in quo di- creparet à voluntate diuina, quæ videlicet eſt eſſentialiter inſuſceptibilis. Eſt autè contra conceptū beatitudinis velle aliquid, & non habere: Quia *beatus eſt, qui habet quæcumque vult, & nihil mali vult*, ut dicit Auguſti- nus lib. 1. de Trinit. cap. 5.

2. Diſcrepantia voluntatū contradicit perfectioni ami- citiæ. Quia *unum de amicabilibus eſt, eadem velle, & elige- re*, ut dicit Ariſt. 9. ethic. cap. 4. Chriſtus autem, ut homo erat in perfecta cum Deo amicitia conſtitutus, nec pote- rat ab ea reſiſtere, ut dictum eſt ſupra. Ergò humana vo- luntas Chriſto in nullo potuit diſcrepare à diuina.

3. Quid

3. Quidquid sit de possibili, Christus de facto per humanam voluntatem voluit facere in omnibus voluntatem diuinam, iuxta illud ps. l. 39. 9. *Vt facerem voluntatem tuam, Deus meus, volui*: voluntatem utique sumptam illimitate in omnibus, & quoad omnia. Atque hic fuit finis ipsi, vel diuina, vel humana sui ipsius, vel vtraque voluntate præscriptus, iuxta illud Ioan. 6. 38. *Quia descendi de celo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius, qui misit me*. Christus autem nec à fine aberrare potuit sibi præscripto, nec à proposito deficere semel concepto. Ergo saltem de facto semper humana Christi voluntas fuit conformis diuinæ; fuitque ad hoc præstandum necessitata sibi, vel à Patre, vel à se ipso imposita.

Art. 1. Resp. Duplex datur appetitus in homine, alius sensitivus, alius rationalis. Appetitus sensitivus perinde fertur in obiectum sibi congruens, siue sit volitum, siue nolitum à Deo, quia dirigitur cognitione representante bonum sensibile secundum se præcisè, & non conferente, neque valente conferre illud cum voluntate diuina, & ultimo fine. Vnde potuit Christus quoad hunc appetitum discrepare, & sæpe discrepauit à voluntate diuina, quatenus Deus voluit eum pati multa repugnantia sensui: atque sensus permissus est in Christo peragere motus sibi connaturales, vt dictum est supra.

Art. 2. Appetitus rationalis, qui dicitur voluntas, duplici actuum genere exercetur; altero per modum naturæ, ac necessariò; altero electiuè, ac liberè. Voluntas enim, quod ad primum attinet, representato sibi simpliciter, & secundum se aliquo obiecto, vt bono, cuiuscunque generis, & rationis sit, necessariò fertur in illud per simplicem, vt minimum complacentiam, non expectata consultatione, & ultimo iudicio rationis pro efficaci electionis actu; similique necessitate refugit à quouis malo per simplicem displicentiam. Quare voluntas Christi quatenus hac ratione operans per modum naturæ, ac indeliberatè, non secus, ac appetitus sensitivus, fuit sæpe disconformis diuinæ voluntati: vt potè nolenti plura habentia aliquam rationem boni respectu Christi, similiterque volenti plura habentia rationem mali in genere utilis, ac delectabilis.

Art. 3. Iam circa actus voluntatis creatæ electiuos, seu liberos, ac deliberatos duplex datur voluntas in Deo; altera signi, altera beneplaciti, sumpta vtrouque voluntate pro actu. Voluntas propriè talis adæquatè intrinseca Deo; est enim ipse Deus, vt dicit D. Thomas de veritate qu. 23. art. 3. in corpore, & ad 6. quatenus propriè, & sine metaphora volens aliquid. Circa istam voluntatem duplex consideratur conformitas ex parte voluntatis creatæ; altera quoad volitum formale, altera quoad volitum materiale. Quoad formale quidem præcisè, quando aliquid est volitum à nobis absolutè in ordine ad finem à Deo intentum, licet simul sit nolitum, vel secundum se, vel in ordine ad alium finem conditionatè, aut ineffaciter, seu cum subordinatione saltem implicita ad voluntatem diuinam. Quoad volitum verò etiam materiale datur conformitas, quando idem voluntas voluntas, creatæ, & diuina, non solum in ordine ad finem talem, vel talem, sed etiam secundum se. Contraria disconformitas cum voluntate diuina beneplaciti, quoad volitum formale est intrinsecè mala; quia includit intentionem, vt frustretur voluntas Dei efficax; ideòque in Christo dari non potuit. At verò disconformitas solum quoad volitum materiale modò dicto potest esse absque vilo peccato; imò cum merito, vt accidit in Abrahamo intendente, quantum erat ex se, mortem filij cuius vitam Deus volebat voluntate beneplaciti. Huiusmodi disconformitas potuit esse, fuitque de facto in Christo, vt apparet ex secundo partis negatiuæ, & dicti

R. P. de Esparza Curs. Theol. Tom. II.

cetur in responsione ad illud.

Art. 4. Voluntas diuina signi impropiè tantum, & metaphoricè est voluntas, cum propriè, & re ipsa sit solum effectus quidam Dei extra ipsum adæquatè existens similis effectui, qui editus ab homine significare solet ipsum aliquid præterea velle propriè, & sine metaphora; id nimirum, ad cuius existentiam talis effectus ordinatur ex se, vel aliquid conferit; & ex cuius amore solet ab hominibus ipse effectus poni à parte rei. Quadruplex huiusmodi voluntas, quod ad præsens attinet; in Deo reperitur, præcipiens, prohibens, permittens, & consilians. Nec enim Deus volitione, aut nolitione propriè tali fertur in actus præceptos, prohibitos, permittos, & consultos, quatenus tales, volendo illos, aut nolendo propriè, & sine metaphora; sed tantum volendo sic aliquid circa illos, vt dicit D. Thomas eadem quæst. 23. de veritate art. 3. & exprimit specialiter de præcepto, & permissione in responsione ad 2. Præceptum, prohibitio, & permissio, quatenus important obligationem sub peccato, nullum habent locum respectu Christi, vt constat ex quæst. 32. Quoad voluntatem consiliatiuam, tum purè talem, tum etiam onerosam, & præceptiuam absque obligatione sub peccato potuit dari disconformitas humanæ Christi voluntatis cum diuinæ; quia potuit per illam eligere actus minus perfectos, omittens alios perfectioribus, vt dictum est quæst. 34. & tamen Deus semper consulit magis perfectos præ minus perfectis.

Art. 5. Nihilominus de facto humana Christi voluntas fuit semper quoad omnia, & singula conformis diuinæ quatenus consiliatrici. Quod quidem videtur minimè posse in dubium reuocari, propter communem consensum fidelium vnanimè, ac indubitanter credentium Christum Dominum semper optimam quæque, & optimo modo peregrisse. Deinde ex testimoniis adductis quæst. 32. initio constat Christum semper obseruasse omnia præcepta, & mandata Patris. Ex illo verò Ioan. 12. 49. *Ipse mihi mandatum dedit, quid dicam, & quid loquar*: aliisque huiusmodi colligitur, vt notatum est quæstione præcedenti sine Christum accepisse mandatum à Patre de omnibus indiscriminatim, & singulis suis actibus vsque ad minimum iota, non excepta, vel vnus vocula enunciatione; Et præterea ex eadem quæst. 32. constat nomine præcepti, & mandati intelligi, respectu Christi simplicem ordinationem diuinam. Nihil igitur egit, aut voluit Christus electiuè, & liberè, in quo non conformaretur paternæ voluntati signi, seu consilio, quale expositum est supra.

Art. 6. Accedit Christum Dominum fuisse necessitatum moraliter ad optimam quæque, & optimo modo eligenda. Quia ad hoc fuit optimè dispositus per habitus omnium virtutum sibi in summo gradu communicatos; per optimam absque vilo defectu cognitionem omnium eligibilium, & per subordinationem perfectam passionum, omniumque motuum partis inferioris ad rationem superiorem; quæ omnia reddunt omnino ferè insuperabilem maiorem obiecti melioris, quantum est de se, motionem præ obiecto minus bono; atque ideò reddunt moraliter certam electionem inter omnes possibiles optimam, non certitudine fundata in defectu adiuuitatis, & virtutis ad oppositum, id est ad actum minus perfectum, sed in abundantia virtutis, & inclinationis ad optimum. Quæ autem sic sunt moraliter, seu certa, seu necessaria, semper vniiformiter eueniunt. Ergo Christus Dominus de facto semper habuit humanam suam voluntatem conformem cum voluntate diuina signi.

Ad 1. Prima pars illius testimonij Evangelici: *Non sicut ego volo*: ostendit disconformitatem quoad appetitum

titum ſenſituum, & rationalem habitum per modum naturæ, poſterior verò conformitatem quoad actum electivum, & efficacem, veluti emendativum prioris appetitionis; quod indicat particula aduerſativa: *Sed ſicut tu.*

Ad 2. Conceditur diſconformitas humanæ Chriſti voluntatis à diuina voluntate beneplaciti quoad volitum materiale tantum; Quia Chriſtus intendebat ſalutem reproborum ſubmittendo abſolutè ſuam iſtam humanam voluntatem diuinæ diſpoſitioni, & ordini iuſtitie eius.

Ad 3. Quod eſt indiſſerens ad vtrumlibet, euenit nihilominus vniſormiter, ſi ſit coniunctum cum neceſſitate morali ad alterutrum determinatè. Et ſic erat in Chriſto, vt dictum eſt.

Ad 1. in contrarium. Sufficit ad beatitudinem, ſi quis habeat, quicquid efficaciter vult per appetitum rationalem. Poſteſt autem hoc habere, tametiſi voluntas eius ſit diſconformis voluntati diuinæ conſiliatiue; vel etiam voluntati beneplaciti tantum quoad volitum materiale. Atque iſtæ duæ ſolæ diſconformitates poſſibiles erant in voluntate humana Chriſti.

Ad 2. Repugnat quidem perfectioni amicitie diſcrepantia voluntatum quoad ea, quæ pertinent ad perfectam vtriuſque amici, vel alterutriuſque felicitatem, & beatitudinem; de quo agit Ariſtoteles; non tamen diſcrepantia, quæ tantum ſecundum quid talis eſt; vel quoad volitum ſola voluntate ſigni non inductiua, ſeu præſcriptiua alicuius neceſſarij ad perfectam alterutriuſque felicitatem. Et ſic fuit in Chriſto, vt dictum eſt qu. 34. præſertim ad 2.

Ad 3. Voluntas humana abſolutè dicitur conformis diuinæ, dummodò per actus electiuos, deliberatos, & efficaces illi conformetur, omnino quidem quoad voluntatem ſigni, quæ Deus oſtendit, quid veliſſe volitum ab homine; quoad voluntatem verò beneplaciti in volito formali. Quia diſconformitas per ſolos actus appetitus ſenſitui, aut etiam voluntatis præciſè agentis per modum naturæ, aut denique per actus deliberatos, ſed in volito tantum materiali, eſt diſconformitas ſolum ſecundum quid, & purè materialis; tum quia triplex iſtud genus actuum ſubordinatur quoad totum effectum, & abſolutam vniuſ obiecti prælationem reſpectu alterius, actibus deliberatis, & efficacibus ſequentibus penitè ductum voluntatis ſigni, & voluntatem beneplaciti quoad volitum formale; tum quia ea qualiſcunque diſconformitas eſt ſub alia ratione abſolutè conformis diuinæ voluntati: quatenus Deus poſitiuè, & efficaciter vult illam in nobis exiſtere. Saluatur igitur per ea, quæ dicta ſunt, omnis conformitas, quæ eo argumento concluditur, inter diuinam, & humanam Chriſti voluntatem; & apparet ambas eſſe abſolutè dicendas conformes de facto quoad omnia: diſconformes verò non niſi cum addito, & ſecundum quid.

QVÆSTIO XXXVIII.

Virum Chriſtus mereri potuerit?

VIdetur non potuiſſe. 1. Quia nihil mereri poſteſt, qui non eſt indiſſerens ad omittendum opus meritorium; ſiquidem libertas indiſſerentiæ eſt de ratione operis meritorij, vt poſitum eſt ex fide qu. 32. Chriſtus autem non potuit eſſe indiſſerens ad omittendum opus meritorium. Quia qui poſteſt liberè omittre opus meritorium apud Deum, eo ipſo poſteſt inſipienter agere, & abuti ſua libertate à Deo ſibi data ad merendum, Deus enim pro præſenti breui, ac tenui labore operis meritorij rependit æternum, ac maxi-

mum præmium iuxta illud 2. ad Corinth. 4. 17. *Quod in præſenti eſt momentaneum, & leue tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate æterni gloriæ pondus operatur.* Quare omittre opus meritorium apud Deum, eſt contemnere bonum ſupra modum ingens, ac æternum pro vitanda momentanea, ac leui tribulatione, & perſcipiendo bono contrario momentaneo, & leui. Quæ rerum, & bonorum permutatio quid inſipientius eſſe poſteſt? Maximè verò inſipiens fuiſſet apud Chriſtum cognoscentem vtrumque extremum clariſſimè, & perfectiſſimè; & non obſcurè, atque per fidem, vt euenit in nobis, Cùm igitur Chriſtus Dominus inſipienter operari non poſſet, non potuit eſſe indiſſerens ad omittendum opus meritorium apud Deum; ac per conſequens neque mereri potuit apud ipſum.

2. Iſ ſolum mereri poſteſt aliquid apud Deum, cui Deus ipſe propoſuerit illud, ac promiſerit tanquam præmium, vt colligitur inter alia ex Tridentino ſeſſ. 6. cap. 16. poſt initium. Vbi dicitur: *Proponenda vita æterna tanquam merces ex ipſius Dei promiſſione bonis iuſtorum operibus, & meritis fideliter reddenda.* Chriſto autem nullum à Deo præmium proponi, ac promitti potuit. Quia illi ſoli proponi, ac promitti præmium vtiliter, ac prudenter poſteſt, qui poſteſt illo moueri ad operandum. Chriſtus verò non poterat moueri præmio ad operandum, quia foret infra dignitatem, & contra legem perfectionis ipſum decentis, vt non ob ſolam Dei gloriam, exque ſola charitate, ſed etiam, vel ſolum lucrandi gratiâ operaretur, ac pateretur.

3. Impoſſibile eſt Chriſtum potuiſſe abſolutè mereri, & non potuiſſe tantundem mereri, ac meretur purus homo. Chriſtus autem tantundem mereri, ac meretur purus homo, nullatenus potuit: quia purus homo meretur propriam beatitudinem, quam Chriſtus mereri non potuit, vtpotè habitam neceſſariò præciſè ratione ſuæ dignitatis ſubſtantialis. Propria autem beatitudo eſt præmium reſpectu cuiuſque incomparabiliter maius, quàm ſit beatitudo aliorum, aut quoduis aliud bonum; beatitudo enim propria plus quaſi in infinitum delectat vnumquemque, quam cætera omnia bona, ſive propria, ſive aliena: & comparatione eius quælibet alia iure contemnuntur, debentque contemni iuxta rectum ordinem charitatis, vt dictum eſt quæſt. 43. de Virt. Theol. Vnde nulla charitatiua perſonarum transformatione induci poſteſt opoſita bonorum æſtimatio.

4. Purus homo ex quo eſt beatus, nihil ampliùs mereri poſteſt. Ergò à fortiiori Chriſtus Dominus cæteris omnibus multò ſemper beator nihil vnquam mereri potuit.

Art. 1. Reſp. Meritum variè à variis definitum, & expoſitum, eſt opus exigens compensationem faciendam operanti ab aliquo alio. Quia autem nemo, aut tenetur, aut mouetur ad compensationem faciendam pro opere, quod ad eum nihil ſpectat tanquam ipſi, vel vtili, vel placens, atque ab eodem præintendum, & ab alio exhibitum in gratiam ipſius cum aliqua exhibitis iactura, ſeu expenſis: oportet opus meritorium apud Deum eſſe imprimis bonum, ac honeſtum: ſiquidem quod tale non eſt, placere ipſi, atque ab eodem præintendi minimè poſteſt. Oportet deinde idem opus eſſe liberum, & ſubiactens indiſſerenti electioni operantis: quia ordinatio mediourum ad finem, quæ eſſentialiter continetur in quouis opere quatenus exhibitum in gratiam alicuius; cùm iſte habeat rationem finis, & illud rationem medij: ſit per electionem, de cuius ratione eſt libertas. Quæ de cauſa non ab eo propriè, & abſolutè dicitur aliquid in gratiam alicuius fieri, qui vtrumque illud exequitur, ſed ab eo, qui, vt ita fieret, liberè, & electiue primitus diſpoſuit.

Art.